

Bedrijfsuitkomsten in de Nederlandse particuliere bosbouw over 1985

E. P. Berger

Landbouw-Economisch Instituut, Sectie Bosbouw, Wageningen

Sinds 1975 berekent de sectie Bosbouw van het Landbouw-Economisch Instituut jaarlijks de bedrijfsuitkomsten van de Nederlandse particuliere bosbouw. De basis van dit onderzoek wordt gevormd door een representatieve steekproef (circa 25.000 ha) van 91 particuliere bosbedrijven met meer dan 50 ha bos. De voorlopige uitkomsten over 1985 zijn nu reeds bekend. Vooruitlopend op de publikatie van het rapport wordt in dit artikel een summier overzicht gegeven van de in 1985 behaalde financiële resultaten, berekend als landelijk gemiddelde in gulden per ha.

Uit tabel 1 blijkt dat het gemiddelde negatieve bedrijfsresultaat in 1985 verder is gedaald tot f 22,- tegenover f 35,- per ha in 1984. Zonder het financiële effect van de "Beschikking Bijdragen Werkgelegenheid in de Bosbouw 1984/1985" (werkgelegenheidsprojecten ofwel 35 miljoenregeling) zou dit zelfs gemiddeld f 14,- per ha zijn geweest. De deelnemende boscijgenaren moesten namelijk 10% van de totale projectkosten voor eigen rekening nemen, behalve in de provincie Noord-Brabant. Daar werden deze kosten volledig gesubsidieerd, omdat hier de provincie deze laatste 10% voor haar rekening heeft genomen.

Aangezien de bedrijfsopbrengsten (exclusief de subsidie voor de werkgelegenheidsprojecten) zowel per onderdeel als in totaal nagenoeg gelijk zijn gebleven, is de daling van het bedrijfstekort voornamelijk het ge-

volg van lagere exploitatiekosten per ha. Opvallend is de verdere daling van de arbeidskosten, hetgeen grotendeels wordt veroorzaakt door de opheffing van de WV-regeling, hoewel ook de arbeidskosten van eigen personeel in de loop der jaren per ha langzaam verder dalen.

Gedurende de looptijd van het onderzoek is getracht een verdergaande verdieping aan te brengen door een geleidelijke uitbreiding van de aanvullende technische bedrijfsgegevens. Zodoende is het mogelijk geworden bovenstaande exploitatierekening voor het jaar 1985 in te delen naar de aard en oppervlakte van de verrichte werkzaamheden. Dit heeft geresulteerd tot de opstelling van tabel 2, waarbij de diverse kostensoorten zijn toegerekend naar categorieën werkzaamheden, ook wel kostenplaatsen genoemd.

Voor een aantal kosten is er weinig verschil tussen de gemiddelde kosten per hectare van de steekproef en die per bewerkte c.q. beheerde hectare, aangezien deze op (bijna) alle bedrijven voorkomen. Dit geldt in het bijzonder voor de algemene kosten. Voor alle overige kosten zijn de verschillen tussen de gemiddeld berekende en feitelijke kosten per ha echter groot, aangezien deze kosten slechts op een beperkt aantal bedrijven en een beperkte oppervlakte per bedrijf zijn gemaakt. Duidelijke voorbeelden daarvan zijn de (her)bebossing, bosverzorging en de houtoogst.

Tabel 1 Bedrijfsresultaten van het Nederlandse particuliere bosbezit groter dan 50 ha in gulden gemiddeld per ha van 91 steekproefbedrijven over 1982 (23.210 ha), over 1983 (24.420 ha), over 1984 (24.740 ha) en over 1985 (24.700 ha).

Kosten per ha:	1982	1983	1984	1985	Opbrengsten per ha:	1982	1983	1984	1985
Arbeidskosten eigen pers.	199	174	155	139	Houtopbrengsten:				
Werk door derden	75	60	74	67	op stam	102	97	91	100
Werktuigkosten	34	36	37	32	geveld	77	70	96	86
Grond/hulpstoffen	22	16	15	23	totaal	179	167	187	186
Bosbedrijfsgebouwen	3	3	3	4	Over. + incid. opbr.	39	34	33	32
Grond en houtopstand	34	35	34	32	Subsidies en bijdr.	235	198	184	178
Beheer, leiding, toezicht	132	135	137	132	Jachthuren	20	22	22	24
Overige bedrijfskosten	5	6	6	5	Totaal bedr. opbr.	473	421	426	420
Totaal expl. kosten	504	465	461	434	Subs. werkgelegenh.proj.				133
Werkgelegenh.projecten				141	Negatief bedr.res.	31	44	35	22
Totaal				575	Totaal	504	465	461	575

Tabel 2 Bosexploitatierkening in guldens per ha naar (groepen van) activiteiten in 1985.

Kosten	gem./ha alle steekproef- bedrijven	gem. per bewerkte/ beheerde hectare	Opbrengsten	gem./ha alle steekproef- bedrijven	gem. per bewerkte/ beheerde hectare
Algemene kosten:			Overige en incidentele bedrijfsopbrengsten		
- toezicht	42	45		32	25
- beheer + leiding	84	87			
- beheersplan	14	14			
- over. beheerskosten	6	—	Jachthuren	24	24
- grondlasten					
waterschapslast.	25	29	Subsidie Beschikking		
heffing Bosschap	4	4	Bosbijdragen	92	97
bosbrandassur.	3	4		— 148	
	— 178				
Bewerkingskosten:					
- (her)bebossing					
inplanten	49	5410	Subsidie		
inboeten	6	1190	(her)bebossing	35	4010
	— 55		Subs. onrend. werk (75%)		
- bosverzorging			jeugdverzorging	5	430
jeugdverzorging	19	1040	opkronen	4	650
opkronen	11	1580	prunusbeestr.	18	410
prunusbeestr.	26	540	onrend. dunning	5	590
onrend. dunning	11	1060	wegen, waterlopen	15	20
wegen, waterlopen	40	50		— 47	
	— 107				
Houtoogst:			Houtopbrengsten:		
- dunning geveld	74	2090	- dunning geveld	60	1760
- eindkap geveld	20	9100	- eindkap geveld	26	11010
	— 94		- subs. werkgele.h. etc.	4	500
				— 90	
			- dunning stam	49	730
			- eindkap stam	51	6620
				— 100	
Werkgelegenheidsprojecten*):			Subsidie werkgelegenheidsprojecten*):		
- omvormen	100	9020	- omvormen	94	8330
- inboeten	2	1510	- inboeten	3	1470
- opkronen	34	3890	- opkronen	33	3740
- prunusbestrijding	1	2910	- prunusbestrijding	—	2910
- wegen, waterlopen	4	—	- wegen, waterlopen	3	—
	— 141			— 133	
			Negatief bedr. resultaat	22	
Totaal bedrijfskosten	575		Totaal	575	

*) Bij de werkgelegenheidsprojecten zijn de kosten en opbrengsten inclusief plankosten, directievoering en toezicht; de subsidie-opbrengsten bestaan zowel uit de bijdragen via Staatsbosbeheer alsmede provinciale bijdragen.

Tabel 3 Gedefleerde bedrijfsresultaten in guldens per ha over 1975 t/m 1985.

	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985
Exploitatiekosten gedefl. *)	533	577	610	647	554	541	552	539	484	470	575
Bedrijfsopbr. gedefleerd *)	208	287	224	237	193	236	237	255	232	247	242
Netto-kosten gedefleerd *)	325	290	386	410	361	305	315	284	252	223	333
Subsidies gedefleerd *)	177	219	296	296	228	212	236	251	206	187	311
Negatief bedr. res. gedefl. *)	148	71	90	114	133	93	79	33	46	36	22
Indexcijfer koopkracht gulden	161	148	139	132	125	118	111	107	104	102	100
% winstgevende bedrijven	22	30	35	30	18	24	38	46	45	45	45

*) D.w.z. gedefleerd in guldens van 1985 voor de geldontwaarding volgens prijsindexcijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Van de gehele periode 1975 t/m 1985 van de Nederlandse particuliere bosbouw worden de cijfers vermeld in tabel 3. Duidelijk blijkt, dat de situatie in de laatste jaren minder ongunstig is dan in de eerste periode. Ook is echter duidelijk, dat het particuliere bosbezit op dit moment nog sterk is aangewezen op bijdragen uit de algemene middelen. Deze overheidsbijdragen en -subsidies zijn voor een belangrijk deel (ca. 50%) gericht op de verbetering van de bedrijfsstructuur op langere termijn.

De vermelde bedragen zijn inclusief de opbrengst uit de verhuur van bos als jachtterrein doch exclusief de rente voor het in grond en houtopstand geïnvesteerd vermogen. Ook dient men zich te realiseren dat er in dit overzicht alleen een beloning voor de houtproducerende functie van het bos heeft plaatsgevonden, omdat

alleen deze functie zich direct en duidelijk in geld laat kwantificeren. Daar er tot op heden nog geen goede waarderingstechnieken bekend zijn voor een beloning van de overige collectieve functies van het bos (zoals recreatie, natuur-, milieu, en landschapsbehoud) kunnen we tegenover het belang van deze functies arbitrair een gedeelte van de overheidssubsidies stellen, die niet rechtstreeks gericht zijn op het bevorderen van de houtproductie. Ongeveer de helft van de overheids-subsidies blijken bestemd te zijn voor de verbetering van de structuur van de houtopstand alsmede het voldoen aan wettelijke verplichtingen als de herplantplicht. De andere helft van de ontvangen overheids-subsidies zou dus kunnen worden beschouwd als een arbitraire beloning ter voorziening in de collectieve behoeften, zonder een uitspraak te doen of dit overeenkomt met de maatschappelijke waarde hiervan.

Bosbouwdemonstratiedagen Mill 1987

In de gemeentebossen van Mill (N.Br.) zullen op donderdagmiddag 19 maart en vrijdag 20 maart a.s. z.g. Demonstratiedagen worden gehouden.

Speciale aandacht wordt besteed aan "bosbemestingsapparatuur" en een speciaal uit Finland overgekomen oogstprocessor. Naast bovengenoemde machines wordt gedemonstreerd met o.m. cultuurploegen, plantplaatsenwoelers, klepelmaaiers uitsleeptangen en uitrijwagens, lieren etc. In een op het terrein geplaatste tent wordt gedemonstreerd met een aantal computersystemen t.b.v. de bosinventarisatie, en zullen nieuwigheden op het gebied van veiligheid worden getoond.

Donderdagmiddags is het terrein geopend vanaf 14.00 uur en vrijdags vanaf 10.00 uur. Vanuit de invalswegen naar Mill staat begeleiding naar het demonstratieterrein. Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met de heer P. Haverman, tel. 08859-51844 (kantoor) of na werktijd 08859-51359.